

О.А.Андрієць

РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ДІВЧАТОК ТА ПІДЛІТКІВ БУКОВИНИ

Кафедра акушерства і гінекології
з курсом дитячої та підліткової гінекології (зав. – проф. О.М.Юзько)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Охарактеризовано рівень гінекологічної захворюваності дівчаток та підлітків на Буковині за останніх 5 років.

Ключові слова: гінекологічна захворюваність, дівчата, Буковина.

Система охорони репродуктивного здоров'я дітей і підлітків є складовою частиною охорони материнства і дитинства, основними принципами якої є профілактична спрямованість та доступність медичної допомоги [1].

Охороні репродуктивного здоров'я жінок, починаючи з дитячого віку, надається пріоритетне значення на державному рівні, що відзначено в національній програмі „Репродуктивне здоров'я 2001 – 2005”.

Сьогодні в країні існує досить чітка система надання медичної допомоги дітям і підліткам, яка здійснюється як в амбулаторно- поліклінічних, так і в стаціонарних умовах згідно з наказом МОЗ України №391 від 27.12.1996р [1].

У 2003 році під наглядом гінекологів дитячого та підліткового віку області знаходилося 4090 пацієнток віком від 0 до 18 років. З них контингент дітей від 0 до 6 років становить 377 осіб, від 6 до 14 років - 1629, і найбільшу групу становлять підлітки від 14 до 18 років - їх на обліку 2084 пацієнтки. У порівнянні з 1995 роком, коли на диспансерному обліку перебувало 830 пацієнток, у 2000р. – 3239 дівчаток та підлітків, у 2001р. – 3697, а в 2002 р. – 3525 хворих, можна відмітити різке зростання гінекологічних захворювань серед дівчаток та підлітків до 18 років протягом останніх 9 років за всіма віковими категоріями.

Аналізуючи захворюваність та поширеність хвороб, неможливо пояснити їх коливання по районах області тільки на підставі звітних статистичних даних, на які впливає багато чинників. Статистичні дані відображають захворюваність населення за зверненням, що не дає уявлення про справжню захворюваність, бо з різних причин населення не завжди звертається за медичною допомогою.

Провівши аналіз за нозологічними формами гінекологічних захворювань серед дівчат та підлітків по Чернівецькій області в 2003 році, слід відмітити, що ведуче місце, як і в попередні роки, займають порушення менструальної функції, які включають у себе аменореї, порушення циклічності і тривалості, альгодисменореї та ювенільні маткові кровотечі. Число таких диспансерних хворих становить 1507, за віковими категоріями - це 551 дівчинка віком до 14 років та 957 підлітків до 18 років, що становить 37% від усієї диспансерної групи по області проти 41% у 2002 році, 41,3% у 2001р., 48% - у 2000р., 44,9% - у 1999 р., 42,5% - у 1998 р., 36,7% - 1997 р. Таку кількість пацієнток, які становлять одну із найбільших диспансерних груп із порушенням менструальної функції, можна пояснити кількома причинами: 1) нестійким екологічним становищем на території Чернівецької області; 2) пригнічувальним впливом факторів зовнішнього середовища на імунологічний статус дівчаток та підлітків; 3) неповноцінним харчуванням дівчаток та підлітків певних соціальних категорій, що зумовлено невисоким матеріальним становищем їх батьків; 4) значним покращанням диспансеризації. Можливо, на нашу думку, неабияку роль відіграв той факт, що саме ці дівчатка та підлітки були в стані внутрішньоутробного розвитку в матерів на момент Чорнобильської катастрофи та в перші роки, одразу після неї. А підлітки на момент першого підйому свого статевого розвитку (6-8 років) проживали в м. Чернівці під час поширеності невизначеної хімічної хвороби і зазнали її впливу. Але це припущення потребує подальшої розробки та наукового обґрунтування для розробки профілактичних заходів.

Привертає увагу зростання серед дітей та підлітків числа запальних захворювань зовнішніх статевих органів. На диспансерному обліку з цією гінекологічною патологією в 2003 році були 1471 пацієнтка, з них 350 - віком від 0 до 6 років, 646 - від 6 до 14 років і 475 - від 14 до 18 років, що становить 36 % від усієї диспансерної групи по області. Відносно вікових груп пріоритетне місце продовжує

займати категорія дітей та підлітків від 6 до 14 років. У порівнянні з попередніми роками слід відмітити, що в 2002 році ця група налічувала 1009 пацієнток, що становило 28,9% у диспансерній групі по області, у 2001 році – 31,1%, у 2000р. – 25,4%, тобто простежується збільшення числа диспансерних хворих на запальні захворювання зовнішніх статевих органів внаслідок ретельного профілактичного огляду, розширення методів діагностики для виявлення вказаної патології з боку дитячих гінекологів області.

Таку ситуацію можна пояснити значним пригніченням імунної системи дівчаток, незадовільним соціально-гігієнічним становищем певних соціальних груп, збільшенням резистентних форм мікроорганізмів, що патологічно взаємодіють з макроорганізмом. Також значний вплив на розвиток запальних захворювань зовнішніх статевих органів у дівчаток та підлітків пубертатного віку має незрілість гіпоталамо-гіпофізарно-яєчникової системи, що проявляється, в основному, гіпоестрогенією, а як відомо, естрогени відіграють певну захисну роль у зовнішніх статевих органах [2,3].

До гінекологічних захворювань, які посідають одне з цільних місць у диспансерній групі по області, належать запальні захворювання внутрішніх статевих органів. У 2003 році ця група налічувала 541 пацієнтку і відповідно 13,2% від усієї диспансерної групи, коли в 2002р. група налічувала 516 пацієнток, що становило 14,6%, в 2001р.- 12,9%, в 2000р. – 11,6%. Ведуче місце в цій нозології в 2003р., як і в попередні роки, посідає вікова категорія від 14 до 18 років – і становить 71%.

Велике занепокоєння, на нашу думку, становить група дівчат та підлітків з порушенням статевого розвитку. У 1998 році ця група становила 218 пацієнток, відповідно 170 - із затримкою статевого розвитку та 48 - із передчасним статевим розвитком, у 2003 році група налічує 428 осіб, з них із ЗСР - 376 і 52 - з ПСР. У цілому порушення статевого розвитку становить 10,4 % у диспансерній групі. Цей показник по області є вищим у порівнянні з даними літератури (ЗСР - 2,5% і ПСР - 2,2% від гінекологічних захворювань).

Виявлення аномалій розвитку геніталій є, мабуть, однією з найскладніших проблем лікарів, інколи навіть із запізненням. У 2003 році по області було зареєстровано 13 таких випадків, 7 - віком до 14 років і 6 - віком 14-18 років.

Стаціонарна допомога дівчаткам та підліткам області надається, за наказом ОУОЗ від 3.06.98 року, у гінекологічному відділенні пологового будинку №1, в якому відкрито і функціонують 5 ліжок дитячої та підліткової гінекології.

У 2003 році на стаціонарному лікуванні перебувала 201 хвора, з них 97 – сільських жителів, 104 - міських. За віковими категоріями пацієнток від 0 до 6 років було 11, віком 6-14 р. – 76 хворих, 14-18 років - 114 пацієнтів.

Звертаючи увагу на зростання гінекологічної захворюваності серед дівчаток та підлітків до 18 років, необхідно: 1) звернути більшу увагу на профілактичну направленість практичної охорони здоров'я, більш ретельне обстеження та проведення патогенетично об'рунтованого лікування з метою профілактики рецидивів захворювань; 2) виділити групи ризику дітей та підлітків з гінекологічною захворюваністю за спадковими даними, територією проживання, матеріальним становищем та соматичними захворюваннями; 3) прийнятність у роботі дитячих гінекологів і лікарів дитячої та жіночої консультації у плані більш чіткого контролю та особливої уваги до дівчаток, які перебували на диспансерному обліку дитячого гінеколога з будь-яких причин.

Література. 1. Гойда Н.Г. Державна політика України щодо збереження репродуктивного здоров'я // Педіатрія, акуш. та гінекол.-1998.-№2.- С.72 – 73. 2. Луда В.И., Луда И.В. Гинекология. – Минск, 2002.- 592с. 3. И.А.Тучкина. Оптимизация клинического подхода к дифференцированной терапии гинекологических нарушений у подростков // Репродуктивное здоровье женщины.- 2003.- №3 (15).- С.93 – 96.

THE REPRODUCTIVE HEALTH OF SMALL AND ADOLESCENT GIRLS OF BUCOVYNA

O.A.Andriiets

Abstract. The level of the gynecologic morbidity among small and adolescent girls in Bucovina over the last five years has been characterized in this paper.

Key words: gynecologic morbidity rate, girls, Bucovina.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald. – 2004. – Vol.8, №2.- P.13-14

Надійшла до редакції 10.02.2004 року